

این نامه چکیده مطالب مهمی است که بدون مقدمه خدمت شما عرضه می‌شود تا محور کار اتاق‌های فکر و هیأت‌اندیشه‌ورز فعال شورای توسعه و ترویج فرهنگ اقامه نماز مدارس، مناطق و شهرستان‌ها و استان‌های کشور قرار گیرد و هر معلمی می‌تواند این نامه را برای کلاس و سخنرانی خود دست‌مایه قرار دهد.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، اللهم صل على محمد و آل محمد و عجل فرجهم

فرهنگیان، آموزگاران، دبیران و معلمان گرامی و مدیران محترم آموزش و پرورش سراسر کشور امتیاز نظام جمهوری اسلامی ایران در آن است که در کنار رشد علمی نسل نو، معنویت و اخلاق آنان را تضمین می‌کند. اولین فرمان خداوند به کسانی که بار مسئولیتی بر دوش دارند، اهتمام به اقامه نماز است. «الَّذِينَ إِن مَكَّانَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ» (حج، ۴۱) گوهر تربیت صحیح دوری از مفاسد و رذائل و فحشاء و منکر است که حکم و حکمت نماز در مصون نگاه‌داشتن مردم از آلوده شدن به معاصی است. «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ» (عنکبوت، ۴۵) آنچه امروز جهان معاصر را در آتش می‌سوزاند، فقدان معنویت و انحطاط اخلاقی است. افزون بر ده‌ها آیه و صدها حدیث که مردم را به اقامه نماز موظف و ترغیب می‌کند، اهمیت این فریضه الهی همه ساله در پیام رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی) به اجلاس سراسری نماز مورد تأکید قرار می‌گیرد و به اقتضای مصوبه هیأت وزیران همه مدیران نظام موظف به اقامه نماز و ترویج این عبادت حیات‌بخش می‌باشند. ما مسلمانان که به معاد اعتقاد داریم باید از رهگذر مسئولیت و امکانات و قدرتی که در اختیار داریم، هوشمندانه توشه و ذخیره‌ای برای آخرت خود از پیش بفرستیم و دست‌خالی به دیدار معبود نرویم، آن‌گونه که قرآن مجید می‌فرماید: «قَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ» (بقره، ۲۳۳) و در آیه دیگر تأکید می‌کند: «تَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى» (بقره، ۱۹۷) بنابراین اقامه نماز باید مقصد اعلای ما باشد و همان‌گونه که مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در پیام امسال فرموده‌اند در این مسیر همه ما یا قاصر و یا مقصریم و شایسته است که کاستی‌ها را جبران کنیم. با عنایت به این موارد از دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت اسلامی می‌خواهم در هر ماه یک بار در هر مدرسه اتاق فکر یا هیأت‌اندیشه‌ورز نماز در قالب توسعه و ترویج فرهنگ اقامه نماز مدارس را در دستور کار خود قرار دهند و برای فعال کردن حرکت اقامه نماز در مدارس، آن هم نمازی آگاهانه چاره‌اندیشی و برنامه‌ریزی کنند. از مهم‌ترین رسالت‌های هیأت‌اندیشه‌ورز و اتاق فکر نماز معرفی فلسفه نماز و تقویت ایمان کودکان و نوجوانان به مبدأ و معاد و دعوت آنان به اقامه نماز با استفاده از همه امکانات و روش‌های سازنده می‌باشد. فراهم کردن مقدمات، بهسازی محیط نمازخانه، دعوت از روحانیون فاضل و حضور مدیران و معلمان محبوب در صفوف نماز جماعت مدارس در صدر وظایف این نهاد نوپا قرار دارد. به این امید که همانطور که ما به اولیای دینی خود می‌گوییم: «أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ» آیندگان نیز درباره ما چنین قضاوتی داشته باشند و مبادا خدای ناکرده به جای این جمله، به ما بگویند: «فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ» (مریم، ۵۹)

مهم این است که همه باید خود را در برابر نماز مسئول بدانیم و آن را تنها وظیفه امور تربیتی و معلمان دینی ندانیم. بلکه باید همه با هم برای انجام این فریضه فعالیت کنیم. در این راستا از کسانی که دارای محبوبیت، تحصیلات، اخلاق و وجاهت خاصی هستند، کمک بگیریم و اقامه نماز را هدفی بدانیم که حضرت ابراهیم برای تحقق آن دعا کرده است. «رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي» (ابراهیم، ۴۰)

همه می‌دانیم مشکل امروز دنیا علم نیست، ایمان و اخلاق است.

در قرآن برای هیچ مسأله‌ای یازده سوگند پی‌درپی نیامده است، جز اخلاق! (قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا، وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا...) (شمس، ۱۰ و ۹) به راستی رستگار شد، آن کس که نفس خود را تزکیه کرد. و بی شک محروم و ناامید گشت هر کس که آن را به پلیدی آلود.

امروز همه می‌دانیم که مهم‌ترین مشکل نزد عام و خاص اقتصاد است. نقش دکترهای اقتصاد در این روزها چیست؟ چه زیباست ما هم مانند امام سجاد علیه‌السلام به تحلیل خود بنشینیم که در سحرهای ماه رمضان در دعای ابوحمزه می‌فرماید: چرا وقت نماز سنگینی و سستی بر من عارض می‌شود و از نماز لذت نمی‌برم؟

آیا مرا از در خانه خود میرانی؟

آیا من حق تو را سبک شمرده‌ام؟

آیا از تو اعراض کرده‌ام؟

آیا کلماتی که می‌گویم، دروغ است و به خاطر دروغ مرا رفوزه کرده‌ای؟

آیا به خاطر اینکه شاکر نبوده‌ام، محروم شده‌ام؟

آیا به خاطر اینکه در جلسه علما حاضر نبودم، ذلیل شده‌ام؟

آیا به خاطر اینکه جزء غافلین بودم، از رحمت تو مأیوس شده‌ام؟

آیا انس با یاوه‌گویان مرا عقب‌رانده است؟

آیا نمی‌خواهی صدایم را بشنوی؟

آیا به خاطر گناه از نماز لذت نمی‌برم؟

آیا جزای بی‌حیایی من محروم شدن است؟

اینک قبل از حضور در قیامت از خود بپرسیم (حاسبوا قبل ان تحاسبوا):

۱- اگر نماز نباشد، فرق بین جمهوری اسلامی و کشورهای غربی چیست؟

۲- اگر ما دیپلم تربیت کنیم بدون ایمان و نماز، ذخیره‌ی قیامت ما چیست؟ (مگر قرآن نمی‌فرماید: وَقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ، و (در انجام کار نیک) برای خود، از پیش بفرستید) یعنی باید کارهای شما برای آینده شما ذخیره باشد.

۳- چطور عمق اقیانوس‌ها و قله‌ی کوه‌ها را به نسل نو یاد می‌دهیم ولی احکام اولیه را نمی‌دانند؟

۴- خود معلمین ما چند صفحه برای اسرار نماز کتاب خوانده‌اند و برای دعوت نسل نو به نماز چه شیوه‌ای را به آن‌ها آموزش داده‌ایم؟

- ۵- چند درصد از معلمین و مدیران ما در نماز مدارس حضور دارند؟
- ۶- در کدام بازدید مدیران و مسؤولین از نمازخانه و وضعیت نماز مدارس بازدید می‌شود؟
- ۷- خود ما چند رکعت نماز باتوجه خوانده‌ایم؟
- ۸- آیا می‌توان به ما گفت: اشهد انک قد اقامت الصلاة؟
- ۹- آیا نماز اولویت اول ما هست؟
- ۱۰- آیا اقامه نماز فقط وظیفه‌ی امور تربیتی است؟
- ۱۱- آیا مدرسی که نماز برتری دارند، تشویق می‌شوند؟
- ۱۲- آیا همانگونه که برای جبران ضعف بعضی درس‌ها معلم خصوصی گرفته می‌شود، هیچ پدر و مادری برای ضعف نماز بچه‌اش معلم خصوصی گرفته است؟
- ۱۳- بچه‌هایی که در نماز شرکت می‌کنند چند درصد آن‌ها در خانه نمازخوان بودند، و چند درصد در مدرسه نمازخوان شده‌اند؟
- ۱۴- آیا انجمن اولیاء و مربیان که برای والدین برنامه‌ها و کتاب‌ها دارد، مسأله‌ی نماز در بین آن‌ها جایگاهی دارد یا نه؟
- ۱۵- آیا خروجی مسابقات اذان ما (که بسیار کار خوبی است) به مدرسه کشانده می‌شود؟
- حقیقتاً خود را مقصر می‌دانم نه قاصر! و لازم است همه ما برای آیندگان و جواب‌های قیامت یک بازنگری کنیم.
- قرآن می‌فرماید: هر کاری می‌کنید، یا حق آن را انجام دهید (حق تلاوته، حق تقاته، حق جهاده) و یا لااقل تا آنجا که توان دارید تلاش کنید. (فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ، وَاعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ)
- با این آیات قرآن از خود بپرسیم که آیا حق نماز را به جا آورده‌ایم؟
- بر فرض اگر در مدرسه اقامه نماز شد، شب‌ها هم از خانه به مسجد می‌رویم؟
- و یا اگر حق نماز را ادا نکرده‌ایم، لااقل به مقدار توان دغدغه و تلاش داشته‌ایم؟
- اگر نسل نو با نماز تربیت می‌شدند، نباید بعد از چهل سال صدها شهرک بی‌مسجد داشته باشیم.
- اگر نماز دغدغه‌ی ما بود و اگر آموزش و پرورش ما موفق بود، نباید نماز بچه‌های راهنمایی بیش از دبیرستانی باشد، و دبیرستانی‌ها بیش از دانشجوها باشد.
- با اینکه بیش‌ترین بودجه مملکت صرف آموزش و پرورش می‌شود، اما هزینه ایاب و ذهاب طلاب و ائمه جماعات مدارس با تحقیر و تأخیر پرداخت می‌شود.
- این حرکت نیاز به شهید رجایی‌ها دارد که شما ان‌شاءالله یا هستید و یا می‌توانید باشید.
- از خدا بخواهیم به گونه‌ای عمل کنیم که تربیت نسل نو علاوه بر محفوظات و مدرک، ایمان و عبادت و مهارت نیز داشته باشد.
- و همانگونه که روایات بسیار می‌گویند: لحظه‌ی مرگ انسان پیامبر را می‌بیند بتوانیم کلمه‌ی (اشهد انک قد اقامت الصلاة) را از آن بزرگان در آن لحظه حساس دریافت کنیم.

عزیزان و همکاران!

ماهی یک جلسه با معاونین و مدیران خود برای نماز داشته باشید و مسایلی مانند زیر را پیگیری نماییم:

۱- امور تربیتی مسأله نماز را در رأس برنامه‌های خود قرار دهد.

۲- مدارس غیرانتفاعی را به حال خود رها نکنیم.

۳- در انتخاب مسؤول نماز قوی‌ترین فرد را انتخاب کنیم.

۴- شرایط بهره‌مندی روحانیون و امامان جماعت در دوره‌های کارآموزی را فراهم کنیم

۵- از امام جماعت‌های غیرروحانی تشکر شود، به نحوی که در شأن آنان است.

۶- از معلمان و دبیران غیرپرورشی مخصوصاً آن‌هایی که محبوبیت خاصی پیش دانش‌آموزان دارند، برای جذب نسل نو به نماز کمک بخواهیم، همانگونه که حضرت موسی علیه‌السلام به خدا گفت: برای جذب فرعون برادرم هارون را که بیان بهتری دارد، همراه و شریک و وزیر من قرار بده! زیرا گاهی سخنی از فردی اثری دارد که چه بسا از فرد دیگر آن اثر را نداشته باشد.

۷- نسبت به مدارس تیزهوشان که فارغ‌التحصیلانش ظاهراً در آینده تصمیم‌گیران خواهند بود، عنایت خاصی شود.

۸- در تمام کتاب‌های مقاطع تحصیلی به مسأله نماز عنایت شده و همین راه را بهتر و بیش‌تر ادامه دهیم.

۹- از جوانانی که آمادگی و رغبت بیش‌تری دارند، نظیر اتحادیه انجمن‌های اسلامی و بسیج دانش‌آموزی برای اقامه نماز و اذان حلقومی و تعظیم شعائر کمک بگیریم.

۱۰- یک دوره آموزشی ضمن خدمت برای تمامی معلمان با محتوای آموزش اسرار نماز برگزار شود.

۱۱- برای ارتباط میان نسل نو و مساجد تدبیری اندیشیده شود.

نسل نو در تهاجم شیطان، شهوت، غفلت، سوء مدیریت، مشکلات اجتماعی و اقتصادی است. هیچ راهی عمیق‌تر، روان‌تر، ارزان‌تر و مؤثرتر از اقامه نماز نیست.

آیا می‌دانید حدود نود درصد مجرمان زندانی اهل نماز نیستند؟

آیا می‌دانید بیش از نود و پنج درصد کسانی که به جبهه رفته‌اند، بچه‌های مسجد بوده‌اند؟

و اگر امروز خدای ناکرده هر حمله‌ای به ایران بشود، بچه‌های مسجد هستند که در خط مقدم دفاع قرار می‌گیرند.

در آیه ۱۰۹ سوره بقره می‌فرماید: بسیاری از اهل کتاب (نه تنها خودشان ایمان نمی‌آورند، بلکه) از روی حسدی که در درونشان هست، دوست دارند شما را بعد از ایمانتان به کفر بازگردانند.

خداوند در آیه بعد در برابر این حسادت و خباثت و توطئه می‌فرماید: در زمانی که مسلمانان در تیررس انواع کینه‌ها و حسادت‌ها بودند و مأمور به عفو و اغماض شده‌اند، لازم است رابطه‌ی خودشان را با خداوند از طریق اقامه نماز، و پیوند با محرومان جامعه را از طریق زکات، تقویت کنند.

پس:

اولا: از یکسو نماز وظیفه الهی همه ماست به دلیل آیه «الَّذِينَ إِِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ» (حج، ۴۱) مؤمنان واقعی آنانند که اگر در زمین به آنها مکنّت و قدرت بخشیم، نماز را به پا می‌دارند.

ثانیا: ذخیره‌ای برای قیامت ماست به دلیل آیه «وَقَدَّمُوا لِنَفْسِكُمْ» (بقره، ۲۲۳)

ثالثا: وظیفه قانونی است که مصوبه هیئت دولت است.

رابعا: وظیفه انسانی و وجدانی ما نجات نسل نو از غرق شدن در غفلت‌ها و مادیات و مسائل روزمره است.

خامسا: وظیفه انقلابی ماست زیرا بیش از نود و پنج درصد کسانی که در دفاع مقدس به جبهه‌ها رفتند اهل نماز و مسجد بودند.

سادسا: انسان دوست دارد از بهترین‌ها باشد و قرآن می‌فرماید کیست بهتر از کسی که دیگران را به راه خدا دعوت می‌کند. «وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ» (فصلت، ۳۳)

سابعا: قرآن و روایات و نهج البلاغه نماز را محور همه چیز قرار داده است مثلاً حضرت امیر علیه‌السلام می‌فرماید: (و اعلم ان كل شيء من عملك تبع لصلاتك) بدان که همه‌ی کارهای تو، تابع نماز توست، اگر نماز قبول شود، باقی کارها نیز قبول می‌شود، همانگونه که اگر سوزن در پارچه فرو رفت، نخ آن هم فرو می‌رود.

در اهمیت نماز همین بس که:

– از آدم تا خاتم همه به آن سفارش شده‌اند.

– از لحظه اذان و اقامه‌ای که در گوش نوزاد گفته می‌شود تا هنگامی که انسان را در قبر می‌گذارند.

– از توجه به نماز باران و اثر آن در آسمانها و نماز آیات و اثر آن در زمین

– از شهادت حضرت علی علیه‌السلام در نماز تا دریافت سی‌تیر برای دو رکعت نماز امام حسین علیه‌السلام در کربلا

– و از اینکه نام نماز از نام تمام خیرها جدا برده شده است. «وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ» (انبیا، ۷۳)

– و از اینکه امامان ما راجع به شناسایی افراد می‌گفتند «کیف صلاته» یعنی نماز او چگونه است؟

– و از اینکه اگر نماز قبول نشود هیچ کاری ارزش ندارد.

و از اینکه تنها اجلاسی که هر سال مقام معظم رهبری پیام می‌دهد و اهمیت این موضوع را گوشزد می‌کند.

و در پایان به چند جمله‌ی دیگر اشاره مختصری می‌کنم. معلمان و همکاران عزیز این هدیه آسمانی برگرفته از آیات قرآنی است.

۱. معلمی یک عبادت است نظیر قضاوت، نماز جماعت و ...

۲. ما در اسلام فارغ التحصیل نداریم. خداوند به پیامبرش دستور می‌دهد: «و قل رب زدنی علما»

۳. هر دانستنی ارزش نیست. قرآن می‌فرماید گاهی اطلاعات ضرر دارد. «و يتعلمون و يضرهم و لا ينفعهم»

در روایات و ادعیه می‌خوانیم: پناه می‌برم از علم بی‌فایده. «اللهم انی اعوذ بک من علم لا ینفع»

۴. گرچه حقوقی به معلمین پرداخت می‌شود، ولی این حقوق‌ها نشانه حق و ارزش کار شما نیست. هدف باید خدا باشد، دولت هم به وظیفه خود عمل کند.

۵. همان‌گونه که برای استفاده از میوه‌های شاخه‌های بالا، از شاخه‌های نزدیک کمک می‌گیریم، برای کارهای خوب از افراد با استعداد، علاقمند، تأثیر گذار برای همکاری کمک بگیریم.

۶. گرچه تذکرات در کلاس و مدرسه و به صورت جمعی مفید است، ولی گاهی در گفتگوی تن‌به‌تن و چهره به چهره اثری است که در تبلیغات عمومی نیست.
۷. سعی کنیم جلساتمان شاد باشد (بدون سرمستی و غفلت).
۸. کار معلم تنها انتقال علم نیست، بلکه نجات غریق است که باید گاهی مشکل نسل نو را درک کند و برای او راه‌حل پیدا نماید، (یا با اطلاعاتی که خودمان داریم و یا با واسطه‌گری و کمک گرفتن از یک اسلام‌شناس)
۹. استفاده از مثال بسیار کارگشاست.
۱۰. میان شاگردان فرق نگذاریم و همه را با یک چشم ببینیم.
۱۱. روان‌گویی داشته باشیم نه سست‌گویی!
۱۲. از هر حرکتی که بدآموزی داشته باشد، یا شوخی‌های مبتذل پرهیز کنیم.
۱۳. به علاقه‌های طبیعی و فطری دانش‌آموزان توجه داشته باشیم.
۱۴. اشتباهات دیگران را توجیه نکنیم.
۱۵. عمل فرد را به حساب مکتب نگذاریم.
۱۶. اگر افرادی خلافکار شدند، ما باید از افراد صالح استفاده کنیم و نباید بگوییم اکنون که چندنفری فاسد شده‌اند، ما دیگر به دین و علم و تقوا و انقلاب و نماز و انتخابات و ... بدبین شده‌ایم. همانگونه که اگر پزشکی یا راننده‌ای یا رستورانی خلاف کرد، شما از دیگران استفاده می‌کنید و هرگز ترک پزشک و سفر و غذا نمی‌کنید.
- در پایان بدانیم معلمی لطف خاص خداست زیرا همه مردم روی جمادات کار می‌کنند (تولید ساختمان، ماشین، هواپیما، کشتی و...) ولی معلم روی انسان کار می‌کند. اثر صنعت‌گران چندسالی بیش‌تر نیست، ولی اثر کار معلم تا قیامت خودنمایی می‌کند. معلمی سرمایه‌گذاری در تاریخ است و معلم شریک در همه‌ی کارهای خیر شاگردانش.
- معلم نه تنها تدریس او بلکه حرکات او نیز، اثر تربیتی دارد. اگر معلم نماز خود را به جای خانه در مدرسه و در میان شاگردان بخواند، خود یک امر به معروف عملی است.
- باید از خداوند بخواهیم که به ما یاد دهد، که با این امانت (یعنی نسل نو) چگونه رفتار کنیم، تا هم خدا راضی باشد و هم ما رستگار.

«والسلام» - محسن قرائتی